

УДК 336.71

## РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО ВАЛЮТНОГО ФОНДУ В ПІДТРИМАННІ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ УКРАЇНИ

Лілія Лойко; Юрій Голинський

Львівський національний університет імені Івана Франка,  
Львів, Україна

**Резюме.** Досліджено місце Міжнародного валютного фонду (МВФ) у забезпеченні макроекономічної стабільності та фінансового розвитку України. Проаналізовано основні напрями співпраці, що включають механізми фінансової підтримки, кредитні програми та структурні реформи. Визначено значення залучення кредитних ресурсів МВФ для стабілізації платіжного балансу, реформування фінансового сектора та підтримання соціальних програм. Досліджено етапи співпраці, які охоплюють період від 1994 року й донині, проаналізовано ключові програми. Окрему увагу приділено новій чотирирічній програмі EFF, затвердженій у 2023 році, яка має двоетапний характер: перший етап спрямований на забезпечення макроекономічної стабільності, а другий – на реалізацію структурних реформ і інтеграцію України до Європейського Союзу. Розглянуто прогнозовані економічні показники, зокрема очікуване зростання ВВП у 2025 році та збільшення міжнародних резервів до 56,8 млрд доларів США. Проаналізовано напрями реформування бюджетної політики, реструктуризації зовнішнього боргу та удосконалення механізмів управління державними фінансами. Наголошено на важливості забезпечення енергетичної стабільності, зокрема заходів щодо корпоративного управління ключовими енергетичними підприємствами та посилення незалежності регуляторних органів. Досліджено перспективи міжнародного фінансування та роль зовнішніх інвестицій у процесі післявоєнного відновлення України. Визначено значення залучення приватних кредиторів, ефективне управління борговими зобов'язаннями та заходи щодо стабілізації фінансового ринку. Крім того, досліджено потенційний вплив кредитних програм МВФ на стимулювання внутрішнього економічного розвитку. Оцінено ефективність упроваджених реформ у межах співпраці з Фондом, зокрема заходів, спрямованих на підвищення прозорості бюджетного управління та скорочення рівня корупції у фінансовому секторі. Важливе місце у статті займає аналіз сучасних викликів, з якими стикається Україна у процесі реалізації програм МВФ, включаючи необхідність мобілізації внутрішніх ресурсів для зниження боргового навантаження та забезпечення фінансової незалежності країни. Окрім цього, розглянуто питання соціальної ефективності програм МВФ-аналіз їхнього впливу на рівень життя населення, стабільність зайнятості та підтримання важливих галузей економіки. Досліджено потенційні сценарії подальшої взаємодії з Фондом, зокрема перспективи розширення фінансової підтримки та удосконалення механізмів її реалізації. Окрему увагу приділено ролі міжнародних партнерів у процесі відновлення економіки, а також перспективам залучення іноземних інвестицій у ключові сектори фінансової системи. Окреслено необхідність комплексного підходу до управління зовнішніми фінансовими зобов'язаннями, що сприятиме формуванню ефективної боргової політики та забезпеченню стабільності національного ринку капіталу. Досліджено перспективи цифровізації фінансових процесів, модернізації банківської системи та вдосконалення механізмів контролю над державними видатками. Визначено напрями адаптації економічної політики України до вимог міжнародних фінансових організацій, включаючи стандарти Європейського Союзу. Оцінено потенційний внесок МВФ у стимулювання внутрішнього ринку капіталу та розширення можливостей для фінансової інтеграції України в глобальну економічну систему.

**Ключові слова:** Міжнародний валютний фонд, кредитні програми, економічне зростання, структурні реформи.

[https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk\\_tntu2025.03.084](https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2025.03.084)

Отримано 26.04.2025

UDC 336.71

## THE ROLE OF THE INTERNATIONAL MONETARY FUND IN SUPPORTING THE FINANCIAL STABILITY OF UKRAINE

Liliia Loiko; Yuriy Golynskiy

*Ivan Franko National University of Lviv, Lviv, Ukraine*

**Summary.** The article examines the role of the International Monetary Fund (IMF) in ensuring macroeconomic stability and financial development of Ukraine. The main areas of cooperation, including financial support mechanisms, loan programs and structural reforms, are analyzed. The importance of attracting IMF loans for stabilizing the balance of payments, reforming the financial sector and supporting social programs is determined. The stages of cooperation, covering the period from 1994 to the present, are studied, and key programs are analyzed. Particular attention is paid to the new four-year EFF program approved in 2023, which has a two-phase character: the first phase is aimed at ensuring macroeconomic stability, and the second is aimed at implementing structural reforms and Ukraine's integration into the European Union. The author considers the projected economic indicators, in particular, the expected GDP growth in 2025 and the increase in international reserves to USD 56.8 billion. The directions of reforming the budget policy, restructuring the external debt and improving the mechanisms of public finance management are analyzed. The importance of ensuring energy stability, in particular, corporate governance measures for key energy companies and strengthening the independence of regulatory bodies, is emphasized. The prospects of international financing and the role of foreign investment in the process of post-war recovery of Ukraine are investigated. The importance of attracting private creditors, effective debt management, and measures to stabilize the financial market is determined. In addition, the potential impact of IMF loan programs on stimulating domestic economic development is investigated. The effectiveness of the reforms implemented within the framework of cooperation with the Fund, in particular, measures aimed at increasing the transparency of budget management and reducing corruption in the financial sector, is assessed. An important place in the article is occupied by the analysis of current challenges faced by Ukraine in the process of implementing IMF programs, including the need to mobilize domestic resources to reduce the debt burden and ensure the country's financial independence. In addition, the author examines the social efficiency of IMF programs, analyzing their impact on living standards, employment stability, and support for important sectors of the economy. Potential scenarios for further cooperation with the Fund, including prospects for expanding financial support and improving mechanisms for its implementation, are explored. Particular attention is paid to the role of international partners in the economic recovery process, as well as the prospects for attracting foreign investment in key sectors of the financial system. The author outlines the need for an integrated approach to managing external financial liabilities, which will contribute to the formation of an effective debt policy and ensure the stability of the national capital market. The prospects for digitalization of financial processes, modernization of the banking system and improvement of mechanisms for controlling public expenditures are investigated. The directions of adaptation of Ukraine's economic policy to the requirements of international financial organizations, including the standards of the European Union, are identified. The potential contribution of the IMF to stimulating the domestic capital market and expanding opportunities for Ukraine's financial integration into the global economic system is assessed.

**Key words:** International Monetary Fund, loan programmes, economic growth, structural reforms.

[https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk\\_tntu2025.03.084](https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2025.03.084)

Received 26.04.2025

**Постановка проблеми.** Співпраця України з Міжнародним валютним фондом є ключовим фактором у забезпеченні фінансової стабільності та макроекономічної рівноваги країни. В умовах війни, економічної нестабільності та необхідності структурних реформ актуальним стає питання ефективного використання ресурсів, отриманих від МВФ для підтримання економічного зростання, стабілізації платіжного балансу та зміцнення фінансового сектора.

Однією з проблем є залежність економіки України від зовнішнього фінансування, що створює ризики боргового навантаження. Незважаючи на доступність кредитних програм МВФ, залишається важливим питання забезпечення фінансової незалежності

України шляхом мобілізації внутрішніх ресурсів та створення сприятливих умов для інвестування.

Також критичним викликом є ефективність реалізації структурних реформ, які спрямовані на покращення бюджетного управління, боротьбу з корупцією, посилення енергетичної стабільності та реформування фінансового сектора. Важливим є питання довіри міжнародних партнерів та приватних кредиторів до здатності України здійснити реструктуризацію боргу, зберігаючи стабільність фінансових ринків.

У контексті повоєнного відновлення Україна стикається з необхідністю залучення значних іноземних інвестицій. Водночас важливо створити умови для внутрішнього економічного зростання, що базується на ефективному використанні фінансових ресурсів, отриманих від МВФ, та забезпеченні збалансованої податкової політики.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Економісти активно досліджують роль Міжнародного валютного фонду у забезпеченні фінансової стабільності України. Відповідно до офіційної інформації Міністерства фінансів України, співпраця з МВФ є важливим інструментом підтримання макроекономічної рівноваги та залучення зовнішнього фінансування для здійснення структурних реформ [1]. Аналіз Центру економічної стратегії України наголошує, що участь у програмах МВФ допомагає країні зміцнювати фінансову систему, протидіяти кризовим явищам та забезпечувати довготермінову макроекономічну стабільність [7]. Науковці, зокрема Шинкар В. А. та Яцко Л. Б., у своїй роботі аналізують глобальну роль МВФ, підкреслюючи його значення в регулюванні міжнародної фінансової системи. Вони зазначають, що фонду притаманна стратегія стабілізації економіки через фінансування та контроль за монетарною політикою, що має вплив на суверенітет національних економік [2].

**Метою дослідження** є аналіз ролі Міжнародного валютного фонду в підтриманні фінансової стабільності України, оцінювання ефективності кредитних програм та визначення перспектив їх застосування для економічного зростання країни.

**Постановка завдання.** Для досягнення поставленої мети визначено такі наукові завдання: дослідити роль Міжнародного валютного фонду у підтриманні фінансової стабільності України; проаналізувати механізми фінансової підтримки, кредитні програми та їхній вплив на економіку країни; оцінити значення структурних реформ, які реалізуються за підтримання МВФ; визначити основні напрями співпраці України з МВФ для забезпечення макроекономічної стабільності; розглянути перспективи міжнародного фінансування та роль зовнішніх інвестицій у процесі повоєнного відновлення України; розробити рекомендації щодо оптимізації співпраці України з МВФ для зміцнення фінансової системи та економічного розвитку країни.

Для вирішення поставлених завдань використано такі методи: аналіз, синтез, узагальнення, індукція, аналогія, моделювання, системний підхід.

**Виклад основного матеріалу.** Міжнародний валютний фонд (МВФ) – це спеціалізована структура ООН, яка має значну автономію у прийнятті рішень. Організацію було створено у 1945 році з метою сприяння міжнародному монетарному співробітництву, розвитку торгівлі, підтримання фінансової стабільності та зростання зайнятості. До її складу входять 189 країн, що управляють діяльністю Фонду через раду директорів.

Україна приєдналася до МВФ у 1992 році. Співпраця з Фондом спрямована на стабілізацію фінансової системи країни, реалізацію структурних реформ та формування основ для стійкого економічного розвитку. МВФ надає фінансову підтримку та рекомендації щодо ефективного впровадження реформ, спрямованих на зміцнення економічної стабільності [1].

Основна діяльність Міжнародного валютного фонду ґрунтується на трьох ключових функціях:

- Контроль за валютною політикою країн-членів, що допомагає підтримувати фінансову стабільність.
- Проведення кредитно-фінансової діяльності, спрямованої на надання країнам необхідних ресурсів для подолання економічних труднощів.
- Надання технічної допомоги, яка включає консультації, експертне підтримання та сприяння впровадженню ефективних фінансових та економічних політик.

МВФ здійснює нагляд за політикою країн-учасниць на предмет її відповідності зобов'язанням, які приймає країна, вступаючи до Фонду. Нагляд МВФ має два основні аспекти: нагляд на двосторонній основі, або оцінювання економічної політики кожної держави-члена та надання рекомендацій із питань політики; нагляд на багатосторонній основі, або спостереження за світовою економікою [2, с. 149].

Україна розпочала співпрацю з Міжнародним валютним фондом одразу після вступу до організації, отримавши перший кредит у 1994 році відповідно до Програми трансформаційної позики. Фінансування МВФ здебільшого спрямовується на підтримання економічної стабільності, зокрема на покриття дефіциту платіжного балансу, утримання стабільного валютного курсу та поповнення золотовалютних резервів країни. Окрім цього, Фонд відіграв важливу роль у наданні допомоги Україні в кризових ситуаціях. У 2020 році, на тлі пандемії COVID-19, МВФ надав фінансову підтримку, а після початку війни виділив додатково 1,4 млрд доларів США в рамках екстреної допомоги.

Позики МВФ відзначаються одними з найвигідніших умов у порівнянні з пропозиціями інших кредиторів. Крім того, співпраця з Фондом дала Україні можливість зміцнити фінансову систему, забезпечити фіскальну стабільність та поступово впроваджувати структурні реформи. Це спрямувало країну на шлях стійкого та збалансованого економічного розвитку [3].

Співпраця України з МВФ відбувалась у 9 етапів (табл. 1). Основні напрями співпраці України та Національного банку з МВФ – співпраця за програмами підтримання платіжного балансу (stand-by та механізм розширеного фінансування), щорічні консультації в межах статті IV Статей Угоди МВФ, технічна допомога, а також реалізація іншої діяльності в межах членства [4].

**Таблиця 1.** Етапи співпраці з Міжнародним Валютним Фондом

| № | Програма                               | Роки дії  | Сума фінансування млрд (\$) |
|---|----------------------------------------|-----------|-----------------------------|
| 1 | Systemic Transformation Facility (STF) | 1994–1995 | 0.8                         |
| 2 | Stand-By Arrangement (SBA)             | 1995–1998 | 1.94                        |
| 3 | Extended Fund Facility (EFF)           | 1998–2002 | 1.6                         |
| 4 | Stand-By Arrangement (SBA)             | 2002–2008 | 0.6                         |
| 5 | Stand-By Arrangement (SBA)             | 2008–2014 | 16,4                        |
| 6 | Stand-By Arrangement (SBA)             | 2014–2017 | 16,5                        |
| 7 | Stand-By Arrangement (SBA)             | 2018      | 3,9                         |
| 8 | Stand-By Arrangement (SBA)             | 2019–2022 | 5.5                         |
| 9 | Extended Fund Facility (EFF)           | 2023–2027 | 15.6                        |

Джерело: складено на основі [1] і [5].

Україна отримала схвалення нової чотирирічної програми МВФ у межах Механізму розширеного фінансування (EFF), загальна сума якої складає 15,6 млрд доларів США. Перший транш у розмірі 2,7 млрд доларів надійшов до державного бюджету вже 3 квітня 2023 року, а протягом року планується отримати ще два транші, що загалом складуть 4,5 млрд доларів.

Основними цілями цієї програми є забезпечення економічної та фінансової стабільності в умовах значної невизначеності, довготермінове відновлення боргової стійкості, а також проведення реформ, які сприятимуть відбудові країни та її інтеграції до ЄС.

Програма передбачає два етапи:

- Перший етап (2023–2024 роки): орієнтований на підтримання макроекономічної та фінансової стабільності в умовах війни паралельно із підготовкою основи для післявоєнного відновлення. Включає заходи у сфері бюджетної політики, фінансового сектора, монетарного та валютного регулювання, корпоративного управління, антикорупційної боротьби та енергетичних реформ.

- Другий етап (до 2027 року): фокус на глибшому проведенні структурних реформ та макроекономічної політики, спрямованої на зміцнення фінансової стійкості, підтримання процесу відбудови та стимулювання швидкого економічного зростання. Окрему увагу приділено заходам, що сприяють вступу України до ЄС [5].

Згідно з економічними прогнозами у 2025 році ВВП України має зрости до 3%, а міжнародні резерви зростуть з \$ 43,8 млрд до \$56,8 млрд. Продовження фінансування з боку МВФ означає стабільний курс гривні, більшу фінансову стійкість і головне – довіру до України з боку міжнародних партнерів [6].

Повноцінне відновлення України після війни є центральним елементом співпраці з МВФ. Усі реформи, передбачені програмою, спрямовані на створення максимально сприятливих умов для ефективної реконструкції країни, коли настане відповідний час.

Основний акцент програми робиться на стимулювання економічного зростання, що супроводжується реформами в управлінні державними фінансами, підприємствами та інвестиційною політикою. Важливим аспектом є узгодження економічних процесів з європейськими стандартами, що підтримує інтеграцію України до ЄС.

Також передбачено збереження значних оборонних витрат у короткотерміновій перспективі, однак із поступовим перерозподілом фінансових ресурсів – на відновлення країни та соціальний захист населення.

Україна готується до масштабного процесу відновлення після війни, що потребуватиме значних фінансових ресурсів. У межах програми МВФ передбачено заходи для зміцнення здатності країни самостійно фінансувати свої видатки, включаючи збільшення бюджетних надходжень та коригування податкової політики. Важливо, щоб ці зміни були збалансованими та не створювали загрозу для фінансової стабільності.

Оскільки збитки від війни є значними, Україні буде необхідно залучати зовнішнє фінансування. Отримана міжнародна допомога в останні роки спрямовувалася на покриття бюджетних потреб, а нинішня стабільність закладає основу для подальшого розвитку.

Щоб зміцнити довіру кредиторів та інвесторів, у програмі МВФ передбачено заходи щодо реструктуризації зовнішнього боргу. Важливим кроком у цьому напрямку став обмін євробондів у серпні 2024 року, який дозволив скоротити майбутні боргові виплати та засвідчив готовність України до конструктивного діалогу з кредиторами.

Для посилення стійкості енергетики Україна узгодила з МВФ цілком конкретні кроки, серед яких:

- призначення наглядової ради Укренерго (щоб забезпечити якісне корпоративне управління ключового оператора системи);
- посилення незалежності НКРЕКП (щоб покращити ефективність регулювання енергоринку);
- проведення аудиту теплокомуненерго (щоб розібратися, хто, кому і скільки заборгував) [7].

**Висновки.** Співпраця України з Міжнародним валютним фондом (МВФ) відіграє ключову роль у забезпеченні макроекономічної стабільності, підтриманні фінансової системи та сприянні структурним реформам. Аналіз показує, що фінансова підтримка з боку МВФ допомагає стабілізувати платіжний баланс, зміцнити золотовалютні резерви та знизити ризики бюджетного дефіциту.

Програми кредитування, що впроваджувалися Україною у співпраці з МВФ, сприяли фінансовій та фінансовій стабільності, посиленню регулювання економічної політики та впровадженню необхідних реформ. Особливо важливими були заходи з реструктуризації зовнішнього боргу та посилення незалежності фінансових установ.

У довготерміновій перспективі ефективна співпраця з МВФ дозволяє Україні забезпечити стабільність валютного курсу, залучення міжнародних інвестицій та формування міцної економічної політики. Водночас важливим аспектом є необхідність підвищення прозорості бюджетного управління, вдосконалення механізмів використання отриманих коштів та посилення контролю за реалізацією реформ.

Програма МВФ для України у 2023–2027 роках спрямована на підтримання економіки в умовах війни та забезпечення довготермінового фінансового зростання. Вона передбачає заходи з посилення фінансової дисципліни, боротьби з корупцією, зміцнення енергетичного сектора та покращення механізмів управління борговими зобов'язаннями.

**Conclusions.** Ukraine's cooperation with the International Monetary Fund (IMF) plays a key role in ensuring macroeconomic stability, supporting the financial system, and promoting structural reforms. Analysis shows that the IMF's financial support helps to stabilise the balance of payments, strengthen foreign exchange reserves, and reduce the risk of budget deficits.

The lending programmes implemented by Ukraine in cooperation with the IMF contributed to fiscal and financial stability, strengthened economic policy regulation, and implemented the necessary reforms. Measures to restructure external debt and strengthen the independence of financial institutions were particularly important.

In the long term, effective cooperation with the IMF allows Ukraine to ensure exchange rate stability, attract international investment, and develop sound economic policy. At the same time, an important aspect is the need to increase the transparency of budget management, improve the mechanisms for using the funds received, and strengthen control over the implementation of reforms.

The IMF's 2023-2027 programme for Ukraine is aimed at supporting the economy in times of war and ensuring long-term financial growth. It includes measures to strengthen fiscal discipline, fight corruption, strengthen the energy sector, and improve debt management mechanisms.

#### Список використаних джерел

1. Міжнародний валютний фонд. Міністерство фінансів України: офіційний веб-сайт. URL: <https://mof.gov.ua/uk/mvf> (дата звернення: 12.04.2025).
2. Шинкар В. А., Яцко Л. Б., Яцко Г. В. Міжнародний валютний фонд та його вплив на глобальну макроекономічну політику. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2016. № 6. URL: [http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/6\\_3\\_2016ua/38.pdf](http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/6_3_2016ua/38.pdf) (дата звернення: 12.04.2025).
3. Співробітництво України з міжнародними фінансовими інституціями. Міністерство закордонних справ України: офіційний веб-сайт. URL: <https://mfa.gov.ua/mizhnarodni-vidnosini/spivrobitnictvo-ukrayini-z-mizhnarodnimi-finansovimi-instituciyami> (дата звернення: 12.04.2025).
4. Співпраця з міжнародними фінансовими організаціями. Національний банк України: офіційний веб-сайт. URL: <https://bank.gov.ua/ua/about/international/financial-institutions> (дата звернення: 12.04.2025).
5. Тринадцять програма з МВФ: ключові зобов'язання та висновки. Інститут аналітики та адвокації, 2023. URL: <https://iaa.org.ua/wp-content/uploads/2023/05/thirteen-imf-program.pdf> (дата звернення: 12.04.2025).

6. Співпраця з МВФ: Україна впроваджує необхідні реформи. Політична партія слуга народу. URL: <https://sluga-narodu.com/taras-taraskenko-tsentr-veteranskoho-rozvytku-vidkryly-v-kneu-vzhe-chetvertyu-u-kyievi/> (дата звернення: 12.04.2025)
7. Роль МВФ у відновленні України: співпраця чи залежність? Центр економічної стратегії України. URL: [https://ces.org.ua/imf\\_recovery\\_ukraine/](https://ces.org.ua/imf_recovery_ukraine/) (дата звернення: 12.04.2025)

## References

1. International Monetary Fund. Ministry of Finance of Ukraine: official website. Available at: <https://mof.gov.ua/uk/mvf> (accessed: 12 April 2025).
2. Shynkar V. A., Yatsko L. B., Yatsko G. V. Mizhnarodnyy valyutnyy fond ta yoho vplyv na hlobalnu akroekonomichnu polityku [The International Monetary Fund and its impact on global macroeconomic policy]. Scientific Bulletin of Uzhhorod National University, 2016, no. 6. Available at: [http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/6\\_3\\_2016ua/38.pdf](http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/6_3_2016ua/38.pdf) (accessed: 12 April 2025).
3. Ukraine's cooperation with international financial institutions. Ministry of Foreign Affairs of Ukraine: official website. Available at: <https://mfa.gov.ua/mizhnarodni-vidnosini/spivrobitnictvo-ukrayini-z-mizhnarodnimi-finansovimi-instituciyami> (accessed: 12 April 2025).
4. Cooperation with international financial organisations. National Bank of Ukraine: official website. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/about/international/financial-institutions> (accessed: 12 April 2025).
5. Thirteenth IMF Programme: Key Commitments and Conclusions. Institute for Analysis and Advocacy, 2023. Available at: <https://iaa.org.ua/wp-content/uploads/2023/05/thirteen-imf-program.pdf> (accessed: 12 April 2025).
6. Cooperation with the IMF: Ukraine is implementing the necessary reforms. Political party 'Servant of the People'. Available at: <https://sluga-narodu.com/taras-taraskenko-tsentr-veteranskoho-rozvytku-vidkryly-v-kneu-vzhe-chetvertyu-u-kyievi/> (accessed: 12 April 2025).
7. The role of the IMF in Ukraine's recovery: cooperation or dependence? Centre for Economic Strategy of Ukraine. Available at: [https://ces.org.ua/imf\\_recovery\\_u](https://ces.org.ua/imf_recovery_u) (accessed: 12 April 2025).